

Міністерство освіти і науки України
Житомирський державний університет імені Івана Франка
Кафедра образотворчого мистецтва та дизайну

**МЕТОДИЧНІ МАТЕРІАЛИ ДО ОРГАНІЗАЦІЇ
САМОСТІЙНОЇ РОБОТИ**

Обов'язкової освітньої компоненти

Кольорознавство

для підготовки здобувачів першого (бакалаврського)
рівня вищої освіти

Галузь знань	02 Культура і мистецтво
Спеціальність	022 Дизайн
Предметна спеціальність	-
Спеціалізація	-
Освітня програма	Графічний дизайн
ННІ	Педагогіки

Укладач: д.філос.н., професор, Поліщук Олена
Розглянуто та схвалено
На засіданні кафедри образотворчого мистецтва та дизайну
Протокол від «7» січня 2025 р. № 8
Завідувач кафедри _____ Оксана ПІДДУБНА

УДК 7.017.4
П51

*Рекомендовано до друку рішенням вченої ради Житомирського державного
університету імені Івана Франка
від «3» лютого 2025 р. (Протокол № 2)*

Рецензенти:

Оленіна Олена - доктор мистецтвознавства, професор, завідувач кафедри дизайну та образотворчого мистецтва Харківського національного університету міського господарства імені О. М. Бекетова.

Костюк Ольга - кандидат філософських наук, доцент, завідувач кафедри дизайну ДЗ «Луганський національний університет імені Тараса Шевченка» (м. Полтава).

Піддубна Оксана – кандидат педагогічних наук, доцент, завідувач кафедри образотворчого мистецтва та дизайну Житомирського державного університету імені Івана Франка.

Методичні рекомендації до організації самостійної роботи обов'язкової освітньої компоненти «Кольорознавство» для підготовки здобувачів першого (бакалаврського) рівня вищої освіти, галузь знань 02 Культура і мистецтво, спеціальність 022 Дизайн, освітня програма Графічний дизайн /уклад. Поліщук О.П. Житомир: Вид-во ЖДУ ім. І.Франка, 2025. 16 с.

Запропоновані методичні рекомендації до організації самостійної роботи обов'язкової освітньої компоненти «Кольорознавство» укладено для підготовки здобувачів IV курсу першого (бакалаврського) рівня вищої освіти, галузь знань 02 Культура і мистецтво, спеціальність 022 Дизайн, освітня програма Графічний дизайн. Вони будуть корисні для здобувачів ЗВО й усіх зацікавлених у цій проблематиці.

©Поліщук О. П., 2025

©Житомирський державний університет імені Івана Франка, 2025

ЗМІСТ

Пояснювальна записка	4
Перелік питань і тем для самостійного опрацювання та індивідуального виконання	6
Понятійний апарат теми	7
Перелік видів роботи з рекомендаціями щодо їх проведення	9
Завдання для модульних контрольних робіт, самоконтролю, тести	15
Рекомендована література	16

ПОЯСНЮВАЛЬНА ЗАПИСКА

Освітня компонента «Кольорознавство» є важливою у підготовці фахівця з дизайну. Вона відноситься до обов'язкових освітніх компонент освітньої програми Графічний дизайн. Основною метою вивчення освітньої компоненти «Кольорознавство» є розвиток професійної і практичної підготовки студентів та продовження їх образотворчої освіти у напрямку вивчення кольору як важливого фактору підвищення художньо-естетичного рівня особистості, формування національної художньої культури в мистецтві.

За вимогами освітньо-професійної програми передбачено у межах цієї освітньої компоненти опанування теоретичними знаннями та набуття практичних навичок з основ кольорознавства. У межах цього навчального курсу реалізується, як основні завдання, наступне:

- навчити студентів володіти засобами кольору, передавати на площині трьохвимірність об'єктів предметно-просторового середовища в залежності від колірної перспективи;
- дати базові знання з основ кольорознавства;
- естетична соціалізація здобувача та його особистісно художньо-творча самореалізація.

Дана освітня компонента має наступні модулі: Модуль I. Основні поняття теорії кольорознавства, Модуль II. Різновиди систематизації та принципи побудови кольорових систем, Модуль III. Повітряна перспектива та ілюзія просторової глибини.

За змістом тематика і завдання самостійної роботи з навчального курсу спрямовують здобувачів вищої освіти на наступне: визначати мету, завдання та етапи проектування; усвідомлювати відповідальність за якість виконуваних робіт, забезпечувати виконання завдання на високому професійному рівні; оцінювати об'єкт проектування, технологічні процеси в контексті проектного завдання, формувати художньо-проектну концепцію; визначати функціональну та естетичну специфіку формотворчих засобів дизайну в комунікативному просторі; розробляти композиційне вирішення об'єктів дизайну у відповідних техніках і матеріалах; дотримуватися стандартів проектування та технологій виготовлення об'єктів дизайну у професійній діяльності; відображати морфологічні, стильові та кольоро-фактурні властивості об'єктів дизайну.

Загальні положення

- Самостійна робота з освітньої компоненти має мету: освоєння, поглиблення, узагальнення та перспективне бачення напрямків дисципліни, набуття вмінь і навичок в професійній роботі. До самостійної роботи студента при вивченні цієї освітньої компоненти, крім самостійних занять з опрацювання матеріалу, вивчення літератури, входить виконання проектів, в тому числі графічних робіт, які виконуються на основі консультацій викладача.
- Завдання самостійної роботи: розвиток у здобувачів вищої освіти вміння аналізувати дизайн-рішення, виділяти і враховувати в роботі головне, комплексно розглядати всі питання, пов'язані з базисними завданнями для подальшого професійного дизайн-проектування, самостійно вирішувати наявні проблеми.
- Здобувач/здобувачка вищої освіти в самостійній роботі користується особистими конспектами, рекомендованою літературою, методично-учбовими матеріалами, результатами особистого аналізу практики дизайн-проектування, а також керується при потребі консультаціями викладача. Він/вона використовує різні прийоми для подання матеріалу.

Загальні *методичні вказівки до організації самостійної роботи* наступні. Детально ознайомившись із курсом практичних завдань та цими рекомендаціями при самостійній роботі необхідно користуватися рекомендованими літературними джерелами, що допомагають глибоко вивчити проблематику кожної теми, запропонованої в курсі вивчення, можна також додатково здійснювати пошук інших джерел самостійно, враховуючи індивідуальний дослідницький інтерес кожного та креативні запити. Необхідно дати відповідь щодо основних понять, виконати завдання, здійснювати й дослідницькі проекти,

дизайн-проекти, що запропоновані у межах тем навчального курсу, їх результати фіксуються у різних формах: реферати, аналітичні довідки, презентації тощо, розробка яких має здійснюватися із дотриманням вимог усного і писемного мовлення та демонстрацією культури використання фахової термінології з кольорознавства, а також демонстрацією досягнень дизайнерської практики, культурно-мистецьких здобутків. І здійснивши на етапах вивчення навчального курсу запропоновані види роботи, здобувач/здобувачка вищої освіти може приступити до виконання модульної контрольної роботи.

Критерії оцінювання результатів самостійної роботи: оцінювання здобувачів вищої освіти здійснюється відповідно до «Положення про критерії та порядок оцінювання навчальних досягнень здобувачів вищої освіти Житомирського державного університету імені Івана Франка згідно з Європейською кредитною трансферно-накопичувальною системою» https://zu.edu.ua/offic/ocinjuvannya_zvo.pdf.

**ПЕРЕЛІК ПИТАНЬ І ТЕМ ДЛЯ САМОСТІЙНОГО ОПРАЦЮВАННЯ ТА
ІНДИВІДУАЛЬНОГО ВИКОНАННЯ**

№ з/п	Назва теми
1	Оптичне, механічне, просторове змішування кольорів та способи змішування фарб (локальний та зумовлений колір, відображення та поглинання кольору та виявлення матеріальності предметів).
2	Кольоровий спектр, кольорова палітра цифрових зображень (кольорові моделі), визначення характеристик кольору засобами комп'ютерних технологій.
3	Техніка, форма і колір в мистецтві та комп'ютерній графіці.
4	Кольорова синестезія. Поняття формальної та абстрактної композиції.
5	Науково-теоретичні основи розвитку сприйняття і передачі кольору в графічному дизайні.
6	Кольорова аналітична характеристика стародавніх та сучасних живописних творів мистецтва (образно-асоціативні композиції).
7	Виявлення емоційної природи кольору у поєднанні з формою в абстрактному живописі та сучасних течіях і напрямів мистецтва.
8	Символіка кольору, кольорова гармонія та виявлення колориту національної культури. Монохромність та виразні засоби контрасту й насиченості нюансів одного кольору.
9	Дослідження художників-імпресіоністів просторових та оптичних ефектів кольору, поєднання контрастів додаткових кольорів, холодних і теплих, оптичне зміщення кольорів (оп- арт), виявлення емоційної природи кольору у поєднанні з формою в графічному дизайні та сучасних течіях і напрямів мистецтва.
10	Кольорова аналітична характеристика стародавніх та сучасних творів мистецтва (образно-асоціативні композиції).
11	Кольорові ілюзії та їх використання в дизайні.

ПОНЯТІЙНИЙ АПАРАТ ТЕМИ

Тема: Оптичне, механічне, просторове змішування кольорів та способи змішування фарб (локальний та зумовлений колір, відображення та поглинання кольору та виявлення матеріальності предметів)

Мета: Ознайомлення із природою кольору, видами змішування кольорів, їх відбиттям і поглинанням у предметному середовищі.

Основні (базові) поняття: спектр, спектральні кольори, ахроматичні кольори, хроматичні кольори, змішування кольорів.

Методичні вказівки: розглянути зміст наведених понять; як зразок фіксації поняття у конспекті самопідготовки: *колір у найбільш загальному розумінні* – це забарвлення поверхні предмета, виробу та ін. *Колір у фізичному розумінні* – це потік світлового потоку, джерелом якого є Сонце та інші джерела світла, що має певну довжину електромагнітних хвиль.

Тема: Кольоровий спектр, кольорова палітра цифрових зображень (кольорові моделі), визначення характеристик кольору засобами комп'ютерних технологій

Мета: Ознайомлення із основними характеристиками кольору, колірними моделями та їх застосуванням у мистецтві і дизайні.

Основні (базові) поняття: кольоровий тон, світлість кольору, насиченість кольору, тональність колірної рішеня, основні кольори, вторинні кольори, колірний круг, кольорова палітра, тональність колірної рішеня.

Методичні вказівки до практичного заняття: розглянути зміст наведених понять; як зразок фіксації поняття: *світлість кольору* – це ознака кольору, визначена наявністю в ньому білого чи чорного кольору.

Тема. Техніка, форма і колір в мистецтві та комп'ютерній графіці

Мета: Ознайомлення із основними характеристиками кольору в мистецтві і комп'ютерній графіці.

Основні (базові) поняття: колориметричний метод, градація кольорів, колірні проби, адитивне змішування.

Методичні вказівки до практичного заняття: розглянути зміст наведених понять на основі рекомендованої джерельної бази, за потреби здійснити їх конспектування. Як зразок фіксації поняття, *адитивне змішування кольорів* – це оптичне змішування, воно використовується зокрема в комп'ютерній графіці, і до нього застосовується колориметричне і спектрофотометричне вимірювання, коли результати вимірювання описуються у координатах кольору (X, Y, Z) чи координатах насиченості (x, y, z); його можна спостерігати також за допомогою прибору – дзига Максвелла.

Тема: Традиції та новаторство кольоро-світлових ефектів в графічному дизайні та сучасному мультимедійному інформаційно-комунікаційному просторі

Мета: Ознайомлення із особливостями кольоро-світлових ефектів.

Основні (базові) поняття: монохромія, біхроматія, діхроматія, поліхромія, колірна гармонія, колірний символізм.

Методичні вказівки: розглянути зміст наведених понять, за потреби здійснити їх конспектування. Як зразок фіксації поняття, монохромія – це поєднання відтінків одного хроматичного кольору. *Біхроматія* є поєднанням поряд розташованих кольорів. *Діхроматія* є явищем використання доповнюючих (комплементарних) кольорів.

Тема: Дослідження художників-імпресіоністів просторових та оптичних ефектів кольору, поєднання контрастів додаткових кольорів, холодних і теплих, оптичне зміщення кольорів (оп-арт), виявлення емоційної природи кольору у поєднанні з формою в графічному дизайні та сучасних течіях і напрямів мистецтва

Мета: Ознайомлення із особливостями емоційного сприйняття кольорів і їх розрізнення як теплих-холодних, тривожних-заспокійливих.

Основні (базові) поняття: колористика, колорит, холодний колір, теплий колір, нейтральний колір, заспокійливий колір, тривожний колір, м'яке колірне рішення.

Методичні вказівки: розглянути зміст наведених понять, за потреби здійснити їх конспектування. Як зразок фіксації поняття, *м'яке колірне рішення* – це композиційно-художня характеристика поєднання кольорів за емоційним реагуванням глядача при візуальному контакті з предметом; до таких поєднань відноситься використання зеленого, блакитного, синього кольорів та їх відтінків.

Тема: Кольорова аналітична характеристика стародавніх та сучасних творів мистецтва (образно-асоціативні композиції)

Мета: Ознайомлення із особливостями сприйняття кольорів у давні часи і в сучасній традиції.

Основні (базові) поняття: образно-асоціативні композиції, колірна сліпота, колірні синестезії.

Методичні вказівки: розглянути зміст наведених понять, за потреби здійснити їх конспектування. Як зразок фіксації поняття, *колірна синестезія* є явищем ототожнення декількох кольорів в образно-асоціативній композиції, наприклад у творах античної літератури фіксується взаємозаміна синього, зеленого кольорів при описі моря.

Тема: Кольорові ілюзії та їх використання в дизайні

Мета: Ознайомлення із особливостями колірних ілюзій та їх використанням дизайнерами.

Основні (базові) поняття: легкий колір, важкий колір, наступаючий колір, відступаючий колір.

Методичні вказівки: розглянути зміст наведених понять, за потреби здійснити їх конспектування. Як зразок фіксації поняття, *тривожні кольори* –

це кольори з активним зоровим подразненням людського ока та викликаючі значну внутрішню напругу в людини, наприклад червоний або чорний.

ПЕРЕЛІК ВИДІВ РОБОТИ З РЕКОМЕНДАЦІЯМИ ЩОДО ЇХ ПРОВЕДЕННЯ

1. Теми презентацій/слайдошоу/відеоролику

Методична рекомендація: презентація чи слайдошоу створюється в кількості 10-15 слайдів, на останньому з них указується список використаних джерел; мова введення тексту – українська, англійська (за потреби); дотримання правил правопису є обов'язковим. Студент/студентка може представити результати своїх досліджень на практичному занятті для обговорення і дискусії, тоді він претендує на високу оцінку результатів свого проєкту. За бажанням, можна представити матеріали дослідження творчого шляху і здобутків відомого українського/зарубіжного дизайнера у формі відеоролику чи банера із розмірами 600x800 мм або 60x80 см.

- Історія появи колірної палітри Е.Брюкке
- Колірна палітра у системі RGB • Теорія кольору В. Бецоляда
- Колірна палітра для друкованих видань • Вчення про колір В. Освальда
- Одночасний кольоровий контраст • Теорія кольору А.Манселла. Колірний круг Манселла
- Граничний кольоровий контраст • Вчення про колір В. Шугаєва
- Послідовний кольоровий контраст • Кольорова синестезія
- Монохромність зображення • Синтез мистецтв та синестезія
- Виразні засоби насиченості та нюансів одного кольору. • Кольорова синестезія у графічному дизайні
- Поняття колірної контрастності. Виразні засоби контрасту • Зміна кольору під впливом освітлення
- Перші концепції гармонійних поєднань кольорів • Поняття контрасту
- Вчення Р.Адамса про колір • Колірне рішення дизайн-продукції відомого дизайнера.
- Класифікація кольорових гармоній

2. Теми НДР/фіксованого повідомлення

Методична рекомендація: результати дослідження можна подати у формі усного виступу, укладання реферату (6-12 сторінок стандартного набору тексту та оформлення сторінки; дотримання правил українського правопису та академічної доброчесності є обов'язковим). Студент/студентка може представити результати своїх досліджень на практичному занятті для обговорення і дискусії або на консультації викладачу, коли мова йде про підготовку тез для науково-практичної конференції з дизайну, тоді він/вона претендує на високу оцінку результатів свого проєкту. Можна запропонувати й власну тему дослідження з кольорознавства.

- Науково-теоретичні основи розвитку сприйняття і передачі кольору в графічному дизайні.
- Символіка кольору в національній культурі (на прикладі...).
- Колірна гармонія та виявлення колориту національної культури (на прикладі...).
- Виявлення емоційної природи кольору у поєднанні з формою в абстрактному живописі та сучасних течіях і напрямках мистецтва.
- Особливості колірної рішення дизайн-продукту (на прикладі).

ЗАВДАННЯ ДЛЯ МОДУЛЬНИХ КОНТРОЛЬНИХ РОБІТ, САМОКОНТРОЛЮ, ТЕСТИ

ЖИТОМИРСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ ІМЕНІ ІВАНА ФРАНКА АМР № 1 З ДИСЦИПЛІНИ “КОЛЬОРОЗНАВСТВО”*

Розробник: Олена Поліщук

УКЛАДАЧ _____

ВАРІАНТ №1

I. Завдання тестове – середній рівень:

1. Сучасна комплексна наука про колір, що включає систематизовані дані з фізики, фізіології, психології і охоплює різні напрями науки про колір, зокрема фізику кольору, колориметрію, фізіологічну оптику тощо, - це: а)кольорознавство, б)мистецтвознавство, в)культурологія, г)фізика, д)математика.
2. Люди навчилися створювати барвники з природних матеріалів (глина, соки рослин, тощо) і використовувати їх у: а)палеоліті, б)античний період, в)середньовіччі, г)епоху Великих географічних відкриттів, д)Відродженні.
3. Людиною, яка відкрила, що сонячне світло складається із різних кольорових потоків, був дослідник: а)Мікеланджело, б)Альберті, в)Ньютон, г)Гете, д)Буало.
4. Система природних кольорів заснована на так званих чистих чи елементарних кольорах, що існують на основі пігментів, розробником якої був зокрема Й. Гете, має: а)п'ять, б)шість, в)сім, г)вісім, д)десять кольорів.
5. Явище візуального хаосу, що може мати причиною некоректне використання різних кольорів при створенні виробу друкарським способом має насамперед враховуватись: а)фізиками, б)фізіологами, в)педіатрами, г)психіатрами, д)графічними дизайнерами.
6. Хроматичним кольорам притаманне: а)вибіркове поглинання, б)невибіркове поглинання, г)змішане поглинання, д)нечітке поглинання.
7. Перемішування барвників на палітрі: а)просторове змішування кольорів, б)оптичне змішування кольорів, в)механічне змішування кольорів, г)некомбіноване освітлення, д)комбіноване освітлення.
8. Явище, що виникає при написанні об'єкта, котрий знаходиться «проти світла» - це: а)абсорція світла, б)контражур, в)ажур, г)колористика, д)колір.
9. Тріадна схема поєднання кольорів на основі рівнобедреного трикутника в колірному крузі використовується: а)фізиками, б)фізіологами, в)педіатрами, г)психіатрами, д)дизайнерами.
10. Поєднання жовтого, червоно-фіолетового та синьо-фіолетового кольорів, за Й.Ітеном, – це: а)комплементарна пара, б)розділена гармонія, в)гармонія з одним акцентом, г)аналогова гармонія, д)прямокутна гармонія.

II. Завдання теоретичне – достатній рівень: Техніка, форма і колір в мистецтві та комп'ютерній графіці.

III. Завдання творче – високий рівень: **Розкрийте** етапи і критерії відбору колористичного рішення проектного Вами виробу в межах кваліфікаційної роботи (практична частина), навівши декілька ескізів та вказавши причини відсіювання деяких із них. (Бажаним є укладання відповіді у вигляді презентації).

*Методичні рекомендації: завдання наведені як зразок.

ПИТАННЯ ДЛЯ САМОКОНТРОЛЮ

1. Історія розвитку науки про колір.
2. Кольорознавство як комплексна наука про колір.
3. Природа кольору (фізичні та хімічні основи).
4. Світло та колір.

5. Природні кольорові явища та ефекти.
6. Колір світла та його порівняння із кольорами пігменту (фарб).
7. Поняття кольору в різних аспектах
8. Природа кольору (фізичні та хімічні основи) та основні етапи її дослідження в науці.
9. Світло як причина виникнення кольору.
10. Спектр та його природа.
11. Внесок І. Ньютона у дослідження кольору.
12. Колір як відображення та поглинання світла.
13. Оптичне, механічне, просторове змішування кольорів.
14. Вчення Й. Гете про колір.
15. Ахроматичні й хроматичні кольори.
16. Вчення Р.Адамса про колір.
17. Класифікація кольорових гармоній Е.Брюкке.
18. Теорія кольору В. Бецольда.
19. Вчення про колір В. Освальда.
20. Теорія кольору А.Манселла. Колірний круг Манселла.
21. Вчення про колір В. Шугаєва.
22. Компліментарні кольори.
23. Колірний круг та його застосування у дизайні.
24. Колірний контраст, його застосування у графічному дизайні.
25. Колірний нюанс, його застосування у графічному дизайні.
26. Колірний акцент.
27. Види контрастів за Й.Іттенем.
28. Колірні тріади О. Рунге.
29. Колірна система В. Оствальда.
30. Вчення Василя Кандинського про колір.
31. Внесок Пауля Клее у розвиток вчення про колір.
32. Внесок Йогана Іттена у розвиток кольорознавства.
33. Колірні моделі та особливості їх застосування у мистецтві та дизайні.
34. Історія появи колірного круга.
35. Колірна палітра у системі RGB.
36. Колірний круг та його застосування у дизайні.
37. Колірна палітра цифрових зображень у дизайні.
38. Специфіка визначення характеристики кольору засобами комп'ютерних технологій.
39. Кольоровий спектр, його застосування в графічному дизайні.
40. Кольорова палітра цифрових зображень (кольорові моделі).
41. Визначення характеристик кольору засобами комп'ютерних технологій.
42. Різновиди систематизації та принципи побудови кольорових систем
43. Поняття колірної гармонії.
44. Гармонія з одним акцентом у кольорознавстві.
45. Вчення Й.Іттена про прямокутну гармонію.
46. Основні гармонійні поєднання кольорів.
47. Суб'єктивна характеристики кольору: легкі та важкі кольори.
48. Тривожні, нейтральні, заспокійливі кольори.
49. Відступаючий та наступаючий колір.
50. Символіка кольору та виявлення колориту національної культури.
51. Традиції та новаторство кольорово-світлових ефектів в сучасному графічному дизайні.
52. Одночасний кольоровий контраст.
53. Граничний кольоровий контраст.
54. Послідовний кольоровий контраст.
55. Монохромність зображення. Виразні засоби насиченості нюансів одного кольору.
56. Поняття колірної контрасту. Виразні засоби контрасту.
57. Перші концепції гармонійних поєднань кольорів.
58. Взаємозв'язок силуетної форми виробу та кольору оточуючого середовища в дизайні.

59. Кольорова синестезія.
60. Синтез мистецтв та синестезія.
61. Кольорова синестезія у графічному дизайні.
62. Оптична ілюзія.
63. Зміна кольору під впливом освітлення.
64. Поняття контражуру.
65. Монохромність як засіб композиції дизайнерської продукції.
66. Поліхромність як засіб композиції дизайнерської продукції.
67. Поняття формальної композиції в дизайні.
68. Поняття абстрактної композиції в дизайні.
69. Науково-теоретичні основи розвитку сприйняття і передачі кольору в графічному дизайні.
70. Символіка кольору, кольорова гармонія та виявлення колориту національної культури.
71. Кольорова аналітична характеристика стародавніх творів мистецтва.
72. Кольорова аналітична характеристика сучасних творів мистецтва Західної Європи.
73. Кольорова аналітична характеристика сучасних творів мистецтва Південної Європи.
74. Кольорова аналітична характеристика сучасних творів мистецтва Східної Європи.
75. Кольорова аналітична характеристика сучасних творів мистецтва Північної Європи.
76. Кольорова аналітична характеристика сучасних творів мистецтва США і Канади.
77. Кольорова аналітична характеристика сучасних творів мистецтва Японії.
78. Кольорова аналітична характеристика сучасних творів мистецтва Північної Кореї.
79. Кольорова аналітична характеристика сучасних творів мистецтва західної Європи.
80. Аналітична характеристика колористичного рішення дизайн-продукту українського дизайнера.
81. Аналітична характеристика колористичного рішення дизайн-продукту японського дизайнера.
82. Аналітична характеристика колористичного рішення дизайн-продукту французького дизайну.
83. Аналітична характеристика колористичного рішення дизайн-продукту дизайну США.
84. Аналітична характеристика колористичного рішення дизайн-продукту німецького дизайну.
85. Виявлення емоційної природи кольору в сучасному графічному дизайні.
86. Виявлення емоційної природи кольору в абстрактному живописі.
87. Традиції та новаторство кольорово-світлових ефектів у графічному дизайні.
88. Колірна палітра для дитячих друкованих видань.
89. Колірна палітра для друкованих видань науково-популярного плану.
90. Колірна палітра друкованих видань рекламного спрямування.

ТЕСТИ

Методична рекомендація: тести є так званого закритого типу, тобто у завданні з наведених лише одна відповідь є правильною; необхідно її вказати (написати букву) в таблиці для відповідей напроти порядкового завдання. Тест дає змогу зробити замірювання набутих студентами знань з теми під час аудиторного вивчення матеріалу та самостійної роботи. Критерії оцінювання: у випадку правильних відповідей на всі питання тесту, враховуючи що вони мають лише репродуктивний характер, оцінка «82»; 4 правильні відповіді – 75 бали, 3 правильні відповіді – 65 балів, 2 правильні відповіді – 61 бал, 1 правильна відповідь – 59 балів.

Тест 1

Тема: Мета та завдання кольорознавства. Наукові основи кольорознавства. 3 історії розвитку науки про колір

1. Сучасна комплексна наука про колір, що включає систематизовані дані з фізики, фізіології, психології і охоплює різні напрями науки про колір, зокрема фізику кольору, колориметрію,

- фізіологічну оптику тощо, - це: а)кольорознавство, б)мистецтвознавство, в)культурологія, г)фізика, д)математика.
- Люди навчилися створювати барвники з природних матеріалів (глина, соки рослин, тощо) і використовувати їх у: а)палеоліті, б)античний період, в)середньовіччі, г)епоху Великих географічних відкриттів, д)Відродженні.
  - Людиною, яка відкрила, що сонячне світло складається із різних кольорових потоків, був дослідник: а)Мікеланджело, б)Альберті, в)Ньютон, г)Гете, д)Буало.
  - Трактат «Вчення про колір» (1810) написаний німецьким дослідником: а)Мікеланджело, б)Альберті, в)Ньютон, г)Гете, д)Буало.
  - Колірний хаос, що може виникнути при розробці певного виробу серійно-тиражним способом, має насамперед враховуватись ще на початковому етапі проектування: а)технологами, б)конструкторами, в)маркетологами, г)дизайнерами, д)митцями.

Тест 2

Тема: Кольорознавство як комплексна наука про колір, що включає систематизовані дані з фізики, фізіології, психології і охоплює різні напрями науки про колір: фізика кольору, фізіологічна оптика, кольорове баченні, колориметрія, філософія кольору, прикладне кольорознавство тощо

- Наука, що вивчає методи вимірювання, вираження кількості кольору і відмінностей кольорів, називається: а)кольорознавство, б)колориметрія, в)культурологія, г)колористика, д)оптика.
- Розділ мистецтвознавства про колір – це: а)кольорознавство, б)колориметрія, в)культурологія, г)колористика, д)оптика.
- Відкриття німецького математика Г.Грассмана про те, кожний колір сумою трьох інших кольорів, узятих у певних частках, сприяло розвитку: а)кольорознавства, б)колориметрії, в)культурології, г)колористики, д)фізики.
- Про активне використання давніми людьми червоного, білого, чорного кольорів, які напевне мали для них деяке символічне значення, указав одним із перших дослідник: а)Гете, б)Рунге, в)Освальд, г)Тернер, д)Ньютон.
- Спліт-комплементарна форма при розробці забарвлення виробу використовується: а)фізиками, б)фізіологами, в)інженерами, г)психіатрами, д)дизайнерами.

Тест 3

Природа кольору (фізичні та хімічні основи), світло як причина виникнення кольору, природні кольорові явища, колір світла та співставлення з кольорами пігменту (фарб)

- Природні мінеральні барвники, наприклад вохру чи білу глину, люди почали використовувати вперше в: а)палеоліті, б)античний період, в)середньовіччі, г)епоху Великих географічних відкриттів, д)Відродженні.
- Система природних кольорів заснована на так званих чистих чи елементарних кольорах, що існують на основі пігментів, розробником якої був зокрема Й. Гете, має: а)п'ять, б)шість, в)сім, г)вісім, д)десять кольорів.
- Явище візуального хаосу, що може мати причиною некоректне використання різних кольорів при створенні виробу друкарським способом має насамперед враховуватись: а)фізиками, б)фізіологами, в)педіатрами, г)психіатрами, д)графічними дизайнерами.
- Триадна схема поєднання кольорів на основі рівнобедреного трикутника в колірному крузі використовується: а)фізиками, б)фізіологами, в)педіатрами, г)психіатрами, д)дизайнерами.
- В Україні дизайнери, виробники фарб, художники тощо послуговуються Системою природних кольорів, якою є її англійська аббревіатура: а)NCS, б)SCN, в)SNC, г)NSC, д)NC?

Тест 4

Основні характеристики кольору (кольоровий тон, світлість, насиченість)

1. Спектральні кольори мають насиченість рівну: а)одиниці, б)двійці, в)трійці, г)десятьці, д)нулю.
2. Насиченість визначають у відсотках, причому за 100% приймають насиченість, що відповідає: а)спектральному кольору, б)білому кольору, в)чорному кольору, г)сірому кольору, д)ахроматичному кольору.
3. Явище вбирання світла об'єктом при попаданні на нього світлового потоку, окрім електромагнітних хвиль однієї довжини, - це: а)абсорбція світла, б)насиченість кольору, в)кольоровий тон, г)світлість кольору, д)колірний круг.
4. Ахроматичні кольори відрізняють: а)акцентом, б)нюансом, в)схемою, г)розміщенням, д)світлістю.
5. Хроматичним кольорам притаманне: а)вибіркове поглинання, б)невибіркове поглинання, г)змішане поглинання, д)нечітке поглинання.

Тест 5

Оптичне, механічне, просторове змішування кольорів та способи змішування фарб (локальний та зумовлений колір, відображення та поглинання кольору та виявлення матеріальності предметів)

1. Колір, що притаманний предмету, називається: а)локальним, б)нечітким, в)зумовленим, г)неврівноваженим, д)спектральним.
2. На деякій віддалі (через злиття при сприйнятті оком різнокольорових штрихів або крапок, цяток чи смужок) відбувається: а)просторове змішування кольорів, б)оптичне змішування кольорів, в)механічне змішування кольорів, г)некомбіноване освітлення, д)комбіноване освітлення.
3. Перемішування барвників на палітрі: а)просторове змішування кольорів, б)оптичне змішування кольорів, в)механічне змішування кольорів, г)некомбіноване освітлення, д)комбіноване освітлення.
4. Поєднання загального і місцевого освітлення в дизайні інтер'єру, експозиціях товарів, виставках дизайнерських виробів тощо – це: а)комбіноване освітлення, б)некомбіноване освітлення, в)загальне освітлення, г)місцеве освітлення, д)хаотичне освітлення.
5. При червоному освітленні непрозорого виробу під час його експозиції, наприклад на виставці, він буде мати: а)зелений відтінок, б)вишневий відтінок, в)синюватий відтінок, г)чорнуватий відтінок, д)не змінить кольору.

Тест 6

Кольоровий спектр, кольорова палітра цифрових зображень (кольорові моделі), визначення характеристик кольору засобами комп'ютерних технологій

1. Райдугу на небі можна назвати: а)кольоровою моделлю, б)кольоровою палітрою цифрових зображень, в)палітрою, г)спектром, д)спектральним кольором.
2. Вперше пояснив природу райдуги: а)Ньютон, б)Гете, в)Рунге, г)Кандинський, д)Іттен.
3. Абстрактна модель кольору, наведена у вигляді чисел, - це: а)кольорова модель, б)кольорова палітра цифрових зображень, в)палітра, г)спектр, д)спектральний колір.
4. Множина кольорів в колірній моделі – це: а)колірний простір, б)палітра, в)спектр, д)колірне тіло Манселла, д)колір.
5. Одержання кольору на моніторі комп'ютера відбувається на основі: а)реактивної системи, б)адитивної системи, в)поліграфічної моделі, г)палітри, д)механічного змішування кольорів.

Тест 7

Техніка, форма і колір в мистецтві та комп'ютерній графіці

1. Найсвітліше місце в освітленій частині об'єкта називається: а)блік, б)рефлекс, в)контражур, г)контраст, д)нюанс.
2. Ступінь вираження рефлексу та блику залежить від: а)масштабу виробу, б)фактури виробу, в)колериту, г)візуального хаосу, д)уяви автора.
3. Явище, що виникає при написанні об'єкта, котрий знаходиться «проти світла» - це: а)абсорбція світла, б)контражур, в)ажур, г)колористика, д)колір.

4. Явище контражуру виникає у ситуації знаходження джерела світла: а) поза об'єктом, б) перед об'єктом, в) без об'єкта, г) за різних умов, д) у темряві?
5. Тіні в контражурі розміщені: а) поза об'єктом, б) перед об'єктом, в) без об'єкта, г) хаотично, д) відсутні?

Тест 8

Тема. Різновиди систематизації та принципи побудови кольорових систем, способи відбору гармонійних кольорових сполучень (кольорові тріади О. Рунге, система В. Оствальда, теоретики кольору Василь Кандинський, Пауль Клеє, Йоган Іттен та ін.).

1. Книгу «Куля кольорів, або конструкція зв'язків між усіма взаємними змішання фарб і їх повного спорідненості», в якій описувались тріади кольорів, написав: а) О. Рунге, б) І. Ньютон, в) М. Шевроль, г) Ш. Блан, д) Й. Іттен.
2. Кольори червоний – зелений – синій є основними в системі: а) RGB, б) CMYK, в) палітрі, г) колориті, д) гамі.
3. Відомий хімік, що отримав Нобелівську премію за дослідження способів отримання синтетичних барвників: а) О. Рунге, б) І. Ньютон, в) М. Шевроль, г) В. Освальд, д) Й. Іттен.
4. Один із діячів Баухауза, котрий указав сім законів контрастів за якими «працюють» кольори – це: а) О. Рунге, б) І. Ньютон, в) М. Шевроль, г) Ш. Блан, д) Й. Іттен.
5. Поєднання жовтого, червоно-фіолетового та синьо-фіолетового кольорів, за Й. Іттеном, – це: а) комплементарна пара, б) розділена гармонія, в) гармонія з одним акцентом, г) аналогова гармонія, д) прямокутна гармонія.

Тест 9

Тема. Традиції та новаторство кольорово-світлових ефектів в графічному дизайні та сучасному мультимедійному інформаційно-комунікаційному просторі

1. Тіні в контражурі залежать від: а) висоти джерела освітлення, б) бажання автора, в) уяви автора, г) хаосу думок, д) не залежать ні від чого?
2. У світло-дизайні освітлювальні пристрої, які по характеру розподілення світла є пристроями освітлювальної дії до 15–30 м, - це: а) абсорбенти світла, б) прожектори, в) світильники, г) поглиначі світла, д) архітектура малих форм.
3. У світло-дизайні освітлювальні пристрої, які по характеру розподілення світла є пристроями дальньої дії, - це: а) абсорбенти світла, б) прожектори, в) світильники, г) поглиначі світла, д) ілюмінаційні світлові комплекси.
4. Що не відноситься до ілюмінаційних світлових комплексів, які використовуються у дизайн-проектах: а) гірлянди, б) світлові шнури, в) світлові сітки типу «дюралайт», в) світлові сітки типу «дюралайт», г) штроб-лампи, д) лампи Едісона.
5. Різновид гармонійного поєднання кольору із комплементарними кольорами, коли як додаток до основного кольору використовуються два суміжні з його доповнюючим, - це: а) спліт-комплементарна схема, б) графічна схема, в) схема, г) акцент, д) нюанс.

РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА:

Основна

1. Білодід Ю.М., Поліщук О.П. Основи дизайну: навч. посіб. Київ: Парапан, 2021. 240 с.
2. Ковальчук М.О., Колесник Н.Є. Психолого-педагогічні особливості кольору в дизайні: монографія. Житомир: ТОВ «505», 2020. 284 с.
3. Кольорознавство: Курс лекцій / упоряд.: Л.Ю. Лемешко. Біла Церква: БКСД, 2011. 75 с.
4. Лотошинська Н. Д., Івахів О. В. Теорія кольору та кольороутворення. Навч. посібник. Львів: Вид-во Львівської політехніки, 2014. 204 с.
5. Печенюк Т. Кольорознавство : [підруч. для студ. вищ. навч. закл.] /Львів. нац. акад. мистецтв. Київ: Грані-Т, 2009. 191 с.
6. Прищенко С.В. Кольорознавство: навч. посібн. 2-е вид., виправл. і доп. Київ: Альтерпрес, 2016. 452 с.

Додаткова

1. Антонович Є.А., Васишин Я.В., Шпільчак В.А. Російсько-український словник-довідник з інженерної графіки, дизайну та архітектури: Навч. посібник. Львів: Світ, 2001. 240 с.
2. Блінова І. Сучасне кольорознавство в художньо-творчій підготовці. Актуальні проблеми сучасного дизайну: зб. матеріалів Міжнародної науково-практичної конференції (20 квітня 2018 р., м. Київ): у 2-х т. Київ: КНУТД, 2018. Т. 1. С. 26-29.
3. Кириченко М.А. Кириченко І.М. Основи образотворчої грамоти. Київ, 2002. 188 с.
4. Кольорознавство. Академічний курс: навчально-методичний комплекс для студентів спеціальності 6.020207 «Дизайн» / укладачі: Прищенко С.В., Антонович Є.А.; за наук. ред. проф. Антоновича Є.А. Зб. навч.-метод. комплексів. Вип. 1. Київ: НАКККіМ, 2011. 80 с.
5. Печенюк Т. Кольорознавство: підручник для студ. вищих навч. закладів. Львів: Вид-во Львів. політехніки, 2014. 204 с.
6. Ярошенко А.В. Кольорознавство. Харків: ХДПУ, 2001. 254 с.

Інтернет ресурс

1. Бібліотека Житомирського державного університету імені Івана Франка [Електронний ресурс]. Режим доступу: http://irbis.zu.edu.ua/cgi-bin/irbis64r_11/cgiirbis_64.exe
2. Oil Painting Tips. Patreon Highlights. [Електронний ресурс]. Режим доступу: <https://www.youtube.com/watch?v=Vnvh86OMhbs>